

Finansdepartementet

**Yttrande över remissen "Höjt transporttillägg och deklarations-
tidpunkten för mervärdesskatt i vissa fall"**

Promemorians förslag om att förändra deklarationstidpunkten för mervärdesskatt i vissa fall föranleder mig inte att ha några synpunkter.

Jag ser det som positivt att transporttillägget enligt lag (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter (LPK) höjs till 40 % av den punktskatt som skulle utgått. Den föreslagna förändringen föranleder mig dock att ha synpunkter på transporttilläggens förenlighet med Europakonventionens förbud mot dubbelbestraffning. Jag vill understryka att jag är positiv till användningen av transporttillägg men jag ser lagtekniska problem med den nuvarande konstruktionen. Den bedömning som gjorts i prop. 2002/03:106 att transporttilläggen inte omfattas av anklagelse om brott kan enligt min uppfattning ifrågasättas. Jag anser därför att en reglering genom vilken det straffrättsliga förfarandets förhållande till transporttilläggen är nödvändig. Detta oavsett om det straffrättsliga förfarandet avser brott mot LPK eller mot smugglingslagen.

Transporttilläggen har utformats med skattetilläggen som förebild (prop. 1995/96:197 sid. 13). Detta talar för att transporttilläggen enligt dagens synsätt är att betrakta som ett straff. Transporttilläggen som sanktion har inte något övre beloppsmässigt tak. Strängheten i den sanktion som den enskilde åläggs är ett av de kriterier som ska inverka på bedömningen av sanktionens karaktär (jfr. exempelvis NJA 2013 sid. 502 p. 27). Detta blir än mer påtagligt om höjningen till 40 % av punktskatten genomförs.

De kriterier som Europadomstolen ställt upp i bl.a. Zolutochin- och Lucky Dev-domarna för att avgöra om det rör sig om samma sak samt för att avgöra om det rör sig om anklagelse om brott är enligt min uppfattning uppfyllda vad gäller transporttilläggen. Noterbart är också följande citat ur prop. 2002/03:10 sid. 40n (min kursivering):

Föreskrifter om ledsagardokument, säkerhet och fullgörande av anmälningsskyldighet är även *straffsanktionerade* genom bestämmelserna om transporttillägg i 4 kap. LPK. Transporttillägg skall påföras upplagshavare som bryter mot bestämmelserna om att säkerhet skall ställas och att ledsagardokument och bevis om ställd säkerhet skall åtfölja varorna. Transporttillägg skall vidare påföras skattskyldiga som bryter mot

angivna bestämmelser om ställande av säkerhet och fullgörande av anmälningsskyldighet.

Att reglerna har ett ”speciellt syfte och snävt tillämpningsområde som närmast får anses rikta sig mot ett särskilt slags ordningsförseelser”¹ kan enligt min mening ifrågasättas. För det fall en person gör sig skyldig till en smuggling av alkohol är det svårt att tänka sig att denna person inte också överträtt LPKs regler om exempelvis ledsagardokument. I dessa fall är LPK subsidiär till smugglingslagen vad avser straff men någon reglering hur transporttilläggen förhåller sig till smugglingen finns inte. Den ”vitesliknande funktionen”² är enligt min mening också tveksam. Det är exempelvis svårt att tänka sig att en person som smugglat in alkohol i landet skulle kunna visa upp ett förenklat ledsagardokument i efterhand. I andra lagar finns för övrigt ofta en spärregel som förhindrar att straff döms ut om vite dömts ut.

Det bör också noteras att transporttillägg *ska* påföras enligt LPK. Det finns inte något utrymme för lämplighetsbedömning utan endast om det är uppenbart oskäligt att tillägget skulle utgå ska det undanröjas. Den reglering som finns i LPK om val mellan smugglingslagen och LPK avser endast straff, inte transporttillägget. Inget utesluter alltså ett transporttillägg vid en samtidig lagföring för smuggling. Det finns inte heller någon reglering i LPK som utesluter ett transporttillägg vid samtidig lagföring för exv. olovlig förflyttning av punktskattepliktig vara. Tvärtom ska transporttillägg påföras om förutsättningarna föreligger. I Ds 2001:58 föreslogs en samordningsregel mellan transporttillägg och straffrättsliga förfaranden enligt LPK av samma typ som idag finns beträffande tulltillägg och tullbrott enligt 31 § smugglingslagen. Detta förslag genomfördes inte. Det finns förvisso en åtalsprövningsregel i 5:6 LPK med innebörden att åtal endast ska väckas om det är påkallat ur allmän synpunkt. I specialmotiveringen till denna bestämmelse nämns inte transporttilläggen utan endast andra faktorer som ska påverka bedömningen, som t.ex. kvantiteterna av det införda, jfr. prop. 2002/02:10 sid. 115.

Frågan om dubbelbestraffningsförbudet i förhållande till transporttillägget har varit uppe till bedömning i Kammarrättens i Göteborg avgörande i mål 3099-15 i vilket Kammarrätten fann att påförande av transporttillägg inte stred mot förbudet mot dubbel lagföring. Det ska dock noteras att detta avgörande inte motiverats särskilt ingående. Senare avgöranden finns från Förvaltningsrätten i Malmö där transporttillägg undanröjts med hänvisning till dubbelbestraffningsförbudet, se 9731-15 och 7949-16. De senare domarna är tydligare motiverade utifrån den här aktuella frågan. Domen i mål 7949-16 är överklagad till kammarrätten.

---

¹ Jfr. promemorian sid. 15

² Jfr. promemorian sid. 15

Den senaste rättsutvecklingen vad gäller dubbelbestraffningsförbudet, A och B vs. Norge (se t.ex. Wersäll i SvJT 2017 nr. 1 sid. 1), gör också att det kan ifrågasättas om det inte krävs regler kring hur förfarandena för lagföring och transporttillägg ska förhålla sig till varandra.

Sammantaget finner jag, mot bakgrund av rättsutvecklingen på området, att en mer djupgående analys bör göras av transporttilläggens förenlighet med den Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Med hänsyn till min positiva grundsyn till transporttillägg och även till en höjning av detta är det som efterfrågas en analys av om samtliga förfaranden rörande exempelvis en införsel av alkohol är samordnade så att konsekvenserna blir proportionerliga och förutsebara för den enskilde.

Detta yttrande har beslutats av överåklagaren Mats Svensson. I beredningen har deltagit kammaråklagaren Johan Bülow, föredragande.

Mats Svensson

Johan Bülow

Kopia för kännedom:
Rättsavdelningen
Ekobrottsmyndigheten